

تۈرك يوردى، نك بوسايسيله ۷نجى جلدى باشليور.
۶نجى جلدك نسايتنده آبونە مدتلىرى بېتىلرە، بونسخەدن
صوكر اكوندريله ميه جاكدر : كچيكةدن قىيدلىرىنى
يىكلىتمەلىرى رجا اولنور.

تۈرك يوردى

ناشرى : تۈرك يوردى

مدبرى : آق جورە اوغلى يوسف

يىل ۱۳۳۰ صاى ۱۳ ۱۱ كانون اول ۱۳۳۰ يىل ۳ جلد ۷ صاى ۷۳

74
3

او کره نه جک ، آ کلايه جق و او کوندن یعنی تورکلک کندی وجدانی بولدی
 و او وجدانک احتوا ایتدیکی عظیم قوتلردن استفاده ایتک یولنی تعیین ایدم بیلدیکی
 آندن اعتباراً قورتاریلش عد اولونه جقدر .

ایشته اسماعیل بکک او لایموت سیاسی !

اسماعیل بکک بر زمانلر صاحش اولدینی شو فکرلر الیوم حیانه تبدل
 ایتمش و حقیقت شکلی آلمش اولدقلری ایچون آتی ایچون بز البته که باشقه لرینی
 آرایه جغز ودها یوکسکلره طوغرو یورمک ایسته یه جکیز . فقط دها پک اوزون
 و پک دیکسنلی ، لان تورکلک یولی اوزرنده او نجیب و بوکسک سیا یزم ایچون
 دائماً بر تمثال عزم ، ثبات و محبت اولاجق و بورولانلریمیزی دائماً ایلری یه
 دوغرو سوق ایدم جکدر !

آغا ارغلی احمد

مطبوعات

قریمده چیقان «ترجمان» غزته سی محررلرندن آرقداشمز حسن صبری بک
 آیوازوفک صوک کان «ترجمان» غزته سنده مرحوم اسماعیل بک غاسپرینسکی نک
 حیات خصوصیه سنه دائر یازمش اولدیکی مقاله لری شایان دقت اولمغله بروجه زیر
 عیناً نقل ایدیورز :

اسماعیل بک غاسپرینسکی نک حیات خصوصیه سی

«وفاتیله بوتون تورک - تاتاردنیاسنی مغموم و مکدر ایدوب یأسلره ، ماتملره بوروینه»
 اوله سیله بوتون تورک - تاتار مطبوعاتنک فریاد و فغانی موجب اولوب قال آغلانان ،
 نام عالیلری تاریخ ملیمزده اک شانی ، اک پارلاق صحیفه لری اشغال ایدم جکنه شبه
 اولمایان بویوک اسماعیل بکک خدمتلری ، فکرلری ، امللری نه درجه علوی ایسه حیات
 خصوصیه لریده او درجه ساده ایدی .

مرحوم مشار الیهی اون آلتی سنه دهری یقیندن طایفه ایدم کندیلری ذوق سلیمه

مالک اولدقلری حالده ساده لکی پک سوه لرلردی. البسه سی، یماک و ساثره سی پک ساده ایدی. یازمخانه سی، استراحت و اویقو اوطه سی یالکز بر جهره دن عبارت ایدی، یماکنی بوراده بیر، قهوه سنی بوراده ایچر، اویقوسنی بوراده اویور و یازیسنی ده بوراده یازاردی. یالکز مسافر کلدیکی زمانلر مسافر سالونته چیقوب اوطورر و یماک اوطه سنده یماک ییوردی.

اسماعیل پک ایرکن قالمقی سوه ردی. صباح ساعت ۶ - ۷ راده لرنده قالمقار، بر فنجان قاره قهوه ایچر، سوکرا یازی یازمایه باشلار ایدی. ساعت ۷ راده لرنده پوسته کلدیکی وقت بوتون مکتوب و غزته لری کوزدن کچیرر، اهمیتلی مکتوب و خبرلری ماوی و قیرمزی قلم ایله چیزه ردی. بو ایشلرک هپسینی قاریولاسنده یاپار ایدی. یازر یازارکن قاریولاسنده بر آزارقه سنه طایانیردی، کاغذ آلتنده قاتیجه بر شی بولندیرور. یازیسنی دیز اوستنه یازاردی. یازی ایله مشغول ایکن توتونی چوقجه چکمه یی سوه ردی.

ساعت اون راده لرنده جهره سنندن چیقوب اداره و مطبعه خانه یی طولاشیر، مرتب لک و دیگر عمله نك ایشلرینی باقار، سوکرا تکرار اوطه سنه کیروب قاریولاسنه اوزانیردی. صحنی برنده اولدینی زمانلر هر کون بر قاج ساعت مطبعه ده کی مورتورلی ماکنه لرک داووشنی ایشتمزسه راحتسز لانیردی. ماکنه نك نیچون ایشله مدیکنی صورار، آکلار ایدی. بر کون مطبعه ده چوقجه اوطوردقلرینی کوروب:

— افندم! بو ماکنه کورولتورلی و بویا قوقولری ایچنده نیچون بو قدر جوق اوطوریورسکز؟ دیدیکمه کوله رک دیدی:

— مطبعه ماکنه سنك کورولتورلی نیم ایچون اك کوزه ل بر موسیقی اولدینی کی بویا قوقولری ده اك لطیف چیچکلرک رایحه سنندن خوشدر. ساعت لرجه مطبعه ده قالسم نه ماکنه نك کورولتوسنندن اوصانیرم، نه ده بویا قوقوسنندن!

اسماعیل پک ایشسر هیچ اوطورمازدی. اونك ایچون اك بویوک عذاب، اك آغیر جزا ایشسر اوطورمق ایدی. خانه سنده بولنوب ده بر ایش ایله مشغول اولماق اونك ایچون قابل دگیل ایدی. ایشی یوق ایسه قاریولاسنده اوزانیر، سیغاره سنی دومانلار ترق درین درین دوشونور، یکی فکرلر طوغورر، یکی ایشلر ایجاد ایده ردی. ایشدن کوچدن یورولق بیلرزدی. میدنه کله سی ممکن اولما یاجق ایشلری بیله بر کره اولاسه ده تجربه ایده ردی. عمومیتله میدانه کله سی قابل فکرلر دوشونور، یاپیلماسی ممکن اولاجق ایشلر یاپاردی. تشبث ایتدیک ایشلرده نه قادر مشکلاته اوغراسه اوغراسین روحی سونمز، امید یقیریلان. وجودی ضعیف اولقله برابر بویوک بر متانت و جسارت مدنیسه مالک ایدی. روح زلزله روح، امیدسز لره امید و برردی. بیهوده یورومز. نافله سوز سوبله مز، مقصدسز کرمزدی.

اسماعیل پک حساس، شفیق و رقیق بر قلبه مالک ایدی. اك کوچوک شیلردن ده پک متأثر اولوردی؛ فقط بو تأثراتی میدانه ویرمزدی. نه قدر الیم بر اضطراب، نه درجه

شدید بر بحران ایچنده اولورسه اولسون هر زمان اعتدالی محافظه ایدمک متانت قلبیه صاحبی اولدیغنی کویسته رر ایدی. حیانتک سوک کونلرنده اولومله مبارزه ایتدیکی زمانلرده بیله متانت قلبیه سنی محافظه ایله اطرافده کیله امید و تسلی ویریوردی.

اسماعیل بک بویوک بر عزت نفس مالک اولقله برابر غایت متواضع ایدی. شهره نصل بر جمعیت اولورسه اولسون، کرک عمومی و کرک خصوصی، دعوت اولونورسه هیئت کیده ردی. زادکانلرک، زنکیشلرک دوکونلرینه واردینی کی قیبرلرک دوکونلرنده ده بولونوردی. مملکتک نه قادار مستحسن، کوزل عادتلی و ارسه هپنی یاپاردی. شهرک حیات عمومی سنه اشتراک ایدهردی. بر ایش ایله چارشویه ایندکلرنده قهوه خانه لردن بعضارینه کیره، اونورر، قهوه ایچر، ایچیر و هر کسله کوروشور، قونوشوردی. آره صیرا بعضی دوستلریله لطیفه ایتیه بی ده سوهه ایدی.

حقیقی نمایه قارشى قلبنده هر زمان بک بویوک وصیمی بر احترام بسله یوردی. اسماعیل بک نصل بر مجلس و جمعیتده بولونورسه بولونسون، ایرکنجه خاتمه کله بی، ایرکنجه اویقوبه یا تمه بی سوهه ردی. اویقوبه یا نمازدن اول پیشمش سوددن یاپیامش تازه یوغورتیمه بی عادت ایدیمشدی. ائلی، یاغلی و اوروپا اصولجه حاضر لاش یماکردن بک خوشلانمازدی؛ خور آشلرینی و ملی یماکلی بک سوهه ردی...

قیش موسملری او طه سنده کی صوبایی یا قدیروب او گنده بر میندهر قوبوب آتسه قارشى بغدادش اوطور ردی. شمدیکی اولرمزده اسکی ملی او جاقلرک بولونما دیقته تأسفلر ایدهر، او او جاقلرک کوشه سنده اوطورمانک کیف ولدتندن بحث ایدهردی. عمومیتله ملی عادتلری می سوهه و بو عادتلرک آوروپا مدنیق تأثیریه غائب اولدقلرینه آسف ایدهردی. اسماعیل بک صنایع نفیسه نک کافه سنی آکلار، سوهه، تقدیر ایدهردی. ملی موسیقی به قارنی ایسه عادتاً بر انهماک کویسته ریریوردی. آوروپا موسیقیسنی تقدیر و توقیر ایتکلر برابر شرق موسیقیدن ده ازیاده لذت آیر، شرقی مقاملرینی دیکله مه آوروپا مقاملرینه ترجیح ایدهردی. چالغیلی دوکونلرده بولوندینی زمان «آفساغک دولوس»، «آفساغک مارشی» نام ملی مارشلری چالدر ردی. بولره «آفساق تیمورک دولوس»، «تیمورلرک مارشی» دخی دینلور؛ هر ایکسی ده تاریخی مقامار و مارشلردر...

اسماعیل بک قریم مقاملرینک، علی الخصوص بو ایکی مارشک نوطه به آلیتوب یاشا دیلانی ایسته ردی؛ ملی موسیقیدن بحث آچیلد فده :

— بوکون قریم کنجاری آره سنده مختلف مکاتب عالیه کمال ایتش، حقوق شناس، طبیب فیلولوغ، شاعر و رساملریمز وار. برده قونامروانور مکنتی بیغمش بر موسیقی شناسمز اولمالیدر؛ ملی قریم مقاملرینی، موسیقیدن یاشاتقی ایچون بوکاده احتیاجز وار. دیردی...

ص. ص.